

Opinnäytetyö (AMK)

Liiketalouden koulutusohjelma

Juridiikka

2019

Jenna Haaparanta

KUNNIANLOUKKAUS JA YKSITYISELÄMÄÄ LOUKKAAVA TIEDON LEVITTÄMINEN

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Liiketalous | Juridiikka

2019 | 38 sivua

Jenna Haaparanta

KUNNIANLOUKKAUS JA YKSITYISELÄMÄÄ LOUKKAAVA TIEDON LEVITTÄMINEN

Tämän opinnäytetyön pääaiheena ovat kunnianloukkaus ja yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen. Tarkoituksena oli tutkia yleisesti itse näitä koskevia lakeja, ja lisäksi tuoda niiden välisiä eroja ja yhtäläisyyksiä selkeästi esille. Lisäksi käsitellään rikoslaista muita yksityiselämän suojaa koskevia kohtia sekä sananvapautta.

Sekä kunnianloukkaus että yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen käsitellään erikseen. Lisäksi näiden kahden vertailemiselle sekä sananvapaudelle on omat lukunsa, kuten myös muille samaan ryhmään kuuluville rikoksille, kuten kotirauhan rikkomiselle ja salakuuntelulle. Myös näitä koskevaa oikeuskäytäntöä tuodaan esille.

Yksityisyyteen liittyvät rikokset ovat ajankohtaisia, ja ne ovat olleet kasvussa erityisesti tämän vuosikymmenen aikana, muun muassa sosiaalisen median vuoksi. Tällaisilla rikoksilla on samankaltaisuuksistaan huolimatta selkeät ja eroavat määritelmänsä, esimerkiksi kunnianloukkauksen ja yksityiselämää loukkaavan tiedon levittämisen suurin ero on esitetyn tiedon todenperäisyys.

ASIASANAT:

kunnianloukkaus, yksityisyys, sananvapaus

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Bachelor of business administration | Jurisprudence

2019 | 38 pages

Jenna Haaparanta

DEFAMATION AND SPREADING OF PRIVATE OFFENSIVE INFORMATION

The main subject of this thesis is defamation and spreading of the information offensive to the private life. The purpose was to study respective laws about these and furthermore highlight their differences and similarities clearly up. Furthermore other parts of protection of private life and freedom of speech are dealt with.

Defamation and spreading of the information offensive to the private life are dealt with separately. There are own chapters for comparing these two and freedom of speech, as well as for other crimes that belong to the same group, such as the disturbance of domestic peace and eavesdropping. The legal use concerning these is also highlighted.

The crimes related to privacy are topical and they have been increasing during this decade due to among others social media. These kind of crimes have clear and separating definitions despite their similarities, e.g. the major difference between defamation and spreading of the information offensive to the private life is the fact fullness of the presented information.

KEYWORDS:

defamation, privacy, freedom of speech

SISÄLTÖ

KÄYTETYT LYHENTEET TAI SANASTO	6
1 JOHDANTO	7
2 KUNNIANLOUKKAUSTA JA YKSITYISELÄMÄÄ LOUKKAAVAA TIEDON LEVITTÄMISTÄ KOSKEVA SÄÄNTELY	8
2.1 Yleistä	8
2.2 Kunnianloukkaus	8
2.3 Törkeä kunnianloukkaus	9
2.4 Yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen	10
2.5 Törkeä yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen	10
3 KUNNIANLOUKKAUKSESTA	11
3.1 Yleistä	11
3.2 Historiaa	11
3.3 Kunnianloukkausten määrä	12
3.4 Internetin ja sosiaalisen median vaikutus kunnianloukkauksiin	13
3.5 Kunnianloukkaus ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuin	15
3.6 Kunnianloukkauksen samankaltaisuudet	15
3.7 Oikeuskäytäntöä	16
3.7.1 Metsäketo	16
3.7.2 KKO:2006:10	16
3.7.3 KKO:2007:70	17
4 YKSITYISELÄMÄÄ LOUKKAAVASTA TIEDON LEVITTÄMISESTÄ	19
4.1 Yleistä	19
4.2 Historiaa	20
4.3 Yksityiselämää loukkaavaa tiedon levittämistä koskevien rikosten määrät	21
4.4 Oikeuskäytäntöä	22
5 KUNNIANLOUKKAUS JA YKSITYISELÄMÄÄ LOUKKAAVA TIEDON LEVITTÄMINEN	24
5.1 Yleistä	24
5.2 Yhteneväisyydet	24
5.3 Eroavaisuudet	25

6 SANANVAPAAUS	27
6.1 Sananvapautta koskevasta sääntelystä	27
6.2 Yleistä	27
7 YKSITYISYYDEN, RAUHAN JA KUNNIAN LOUKKAAMISESTA	30
7.1 Yleistä	30
7.2 Kotirauhan rikkominen, törkeä kotirauhan rikkominen ja viestintärauhan rikkominen	30
7.3 Julkisrauhan rikkominen ja törkeä julkisrauhan rikkominen	31
7.4 Salakuuntelu, salakatselu sekä salakuuntelun ja –katselun valmistelu	31
7.5 Yksityisyyden, rauhan ja kunnian loukkaamisten määrät	32
7.6 Oikeuskäytäntöä	34
8 LOPUKSI	35
LÄHTEET	36

KUVIOT

Kuvio 1 Viranomaisten tietoon tulleet kunnianloukkausrikokset 2010-2018	13
Kuvio 2 Viranomaisten tietoon tulleet yksityiselämää loukkaavaa tiedon levittämistä koskevat rikokset 2010-2018	22
Kuvio 3 Vuonna 2018 Lounais-Suomen poliisilaitoksen tietoon tulleet rikokset koskien yksityisyyden, rauhan ja kunnian loukkaamista	33

KÄYTETYT LYHENTEET TAI SANASTO

EIS	Euroopan ihmisoikeussopimus
EIT	Euroopan ihmisoikeustuomioistuin
HE	Hallituksen esitys
KKO	Korkein oikeus
PL	Suomen perustuslaki 731/1999
RL	Rikoslaki 39/1889

1 JOHDANTO

Valitsin opinnäytetyöni aiheeksi rikoslain yksityisyyden suojaa koskevan luvun 24, ja siitä erityisesti pykälät 8-10. Kyseiset pykälät koskevat kunnianloukkausta ja yksityiselämää loukkaavaa tiedon levittämistä, yleisesti luku koskee yksityisyyden, rauhan ja kunnian loukkaamista.

Opinnäytetyön tavoitteena on kertoa kunnianloukkauksesta ja yksityiselämää loukkaavasta tiedon levittämisestä, sekä tutkia ja vertailla näiden kahden eroavaisuuksia ja yhtäläisyyksiä.

Myöhemmin työssä käsitellään myös ihmisoikeuksia ja etenkin sananvapautta, sillä ne ovat varsin usein ristiriidassa mainittujen pykälien kanssa ja aiheuttavat joskus ongelmia oikeustapausten käsittelyissä. Lisäksi esitellään joitain esimerkkitapauksia, ja myös muut rikoslain 24 luvun yksityisyyden suojaa koskevat asiat käsitellään pääpiirteittäin.

Aihe on etenkin sosiaalisen median käytön lisääntymisen ja älypuhelimien yleistymisen vuoksi varsin tärkeä ja yleinen, ja nousee esiin jatkuvasti esimerkiksi anonyymeillä keskustelupalstoilla. Tämän vuoksi onkin hyvä tuoda kyseisten lakipykälien määritelmiä lisää esiin, jotta esimerkiksi täysin turhilta ja perusteettomilta kunnianloukkaussyytteiltä voitaisiin välttyä, ja jotta ihmiset muutenkin ymmärtäisivät entistä paremmin mistä tarkalleen on kyse.

2 KUNNIANLOUKKAUSTA JA YKSITYISELÄMÄÄ LOUKKAAVAA TIEDON LEVITTÄMISTÄ KOSKEVA SÄÄNTELY

2.1 Yleistä

Kunnianloukkauksesta ja yksityiselämää loukkaavasta tiedon levittämisestä säädetään rikoslain 24 luvussa. Kyseinen luku koskee yleisesti yksityisyyden, rauhan ja kunnian loukkaamista. Pykälät 9-10 koskevat kunnianloukkausta ja sen törkeää tekemuotoa, pykälät 8 ja 8a taas ovat yksityiselämää loukkaavasta tiedon levittämisestä sekä törkeästä sellaisesta.

2.2 Kunnianloukkaus

RL 24:9 mukaan kunnianloukkauksesta tuomitaan sellainen henkilö, joka esittää toisesta valheellisen tiedon tai vihjauksen niin, että teko on omiaan aiheuttamaan vahinkoa tai kärsimystä loukatulle taikka häneen kohdistuvaa halveksuntaa, tai muuten kuin edellä mainitulla tavalla halventaa toista.

Kärsimyksellä viitataan yleensä muun muassa psyykkiseen mielipahaan, vahingolla taas esimerkiksi talouteen kohdistuvaan tai työuraa haittaavaan vahinkoon. Halventamisella taas voidaan tarkoittaa esimerkiksi haukkumasanojen ja erilaisten loukkaavien eleiden käyttöä.

Myös se tuomitaan kunnianloukkauksesta, joka esittää kuolleesta henkilöstä valheellisen tiedon tai vihjauksen niin, että teko on omiaan aiheuttamaan kärsimystä henkilölle, jolle vainaja oli erityisen läheinen. RL 24:12 mukaan tällaiseksi läheiseksi henkilöksi voidaan katsoa esimerkiksi vainajan leskeksi jäänyt kumppani, sisarus, sukulainen suoraan alenevassa tai ylenevässä sukupolvessa, tai henkilö joka on elänyt vainajan kanssa samassa taloudessa.

Ennen vuoden 2000 muutoksia kuolleen henkilön muiston häpäisyä käsiteltiin omana säännöksensä ja omana rikoksenaan¹. Säännöksen soveltaminen oli etenkin ennen

¹ HE 184/1999 1

uusia muutoksia varsin harvinaista, mutta sen koettiin silti olevan tarpeellinen². Niin sanotun alkuperäisen asiaa koskevan lain mukaan tuli tuomita se, joka vastoin parempaa tietoa sanoi perättömästi vainajan olleen syyllinen nimitettyyn rikokseen tai muuhun tekkoon, joka tämän eläessä olisi saattanut hänet halveksinnan alaiseksi, taikka levitti sellaisesta valheen. Rangaistuksena tästä oli sakko tai kuuden kuukauden vankeusrangaistus³. Tuolloin muiston suojalla oli vielä 20 vuoden määräaika, nykylaissa puolestaan ei.

Tapauksissa, joissa kunnianloukkaus koskee vainajaa, on kuitenkin huomioitava, että mitä kauemmin aikaa on kulunut, sitä epätodennäköisempää on, että vainajaa koskevan väitteen katsottaisiin kykenemään aiheuttamaan sääntelyn tarkoittamaa kärsimystä läheisille.⁴ Tämä seikka vaikuttaa yleensä myös teon rangaistavuuteen.

Rikoslain mukaan kunnianloukkauksena ei kuitenkaan pidetä arvostelua, joka kohdistuu toisen menettelyyn politiikassa, elinkeinoelämässä, julkisessa virassa, tieteessä taikka näihin rinnastettavassa muussa julkisessa toiminnassa, ja joka ei selvästi ylitä sitä, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä. Myöskään yleiseltä kannalta merkittävän asian käsittelemiseksi esitettyä ilmaisua ei pidetä kunnianloukkauksena, jos sen esittäminen sisältö, toisten oikeudet ja muut olosuhteet huomioon ottaen ei selvästi ylitä sitä, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä. Lisäksi on muistettava, että loukatun henkilöpiirin ollessa laajempi, yksittäisiä ryhmään kuuluvia ei voida katsoa loukatun.

Vuoden 2014 lakimuutoksen jälkeen kunnianloukkauksesta ollaan voitu tuomita vain sakkoon.

2.3 Törkeä kunnianloukkaus

Pykälän 10 mukaan, mikäli kunnianloukkaustapauksessa aiheutetaan suurta kärsimystä tai vahinkoa, ja jos rikos on kokonaisuudessaankin törkeä, rikoksentekijä on lain mukaan tuomittava törkeästä kunnianloukkauksesta.

Perusmuotoisesta kunnianloukkauksesta eroten törkeässä kunnianloukkauksessa ei ole kuolleeseen henkilöön viittaavaa kohtaa. Tämä johtuu siitä, että vainajan muistoa ei katsota voivan häpäistä törkeällä tavalla.⁵

² Forss, 176-177

³ HE 184/199 2.4

⁴ Forss, 177

⁵ Laukkanen 2008, 25

Törkeästä kunnianloukkauksesta voidaan tuomita sakkoon tai enintään kahdeksi vuodeksi vankeuteen.

2.4 Yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen

Rikoslain 24 luvun pykälässä 8 kerrotaan, että yksityiselämää loukkaavasta tiedon levittämisestä sakkoon on tuomittava henkilö, joka oikeudettomasti joukkotiedotusvälinettä käyttämällä, tai muuten toimittamalla monien ihmisten saataville esittää toisen yksityiselämästä vihjauksen, kuvan tai tiedon niin, että tämä on omiaan aiheuttamaan vahinkoa tai kärsimystä loukatulle, taikka häneen kohdistuvaa halveksuntaa. Vihjauksella tarkoitetaan pääasiassa lähinnä tietoa epämääräisempää ilmaisua.

Yksityiselämää loukkaavana tiedon levittämisenä ei kuitenkaan pidetä sellaisen vihjauksen, tiedon tai kuvan esittämistä politiikassa, julkisessa virassa, elinkeinoelämässä taikka muussa samankaltaisessa tehtävässä toimivasta, joka voi vaikuttaa tämän toiminnan arviointiin tehtävässään, jos esittäminen on tarpeellista yhteiskunnallisesti merkittävän asian käsittelemiseksi. Tällaisena ei pidetä myöskään yleiseltä kannalta merkittävän asian käsittelemäksi esitettyä ilmaisua tai muuta vastaavaa, mikäli sen esittäminen, huomioden toisten oikeudet, asian sisältö sekä muut olosuhteet, ei selvästi ylitä mitä voidaan pitää hyväksyttävänä.

2.5 Törkeä yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen

RL 24:8a mukaan mikäli yksityiselämää loukkaavassa tiedon levittämisessä aiheutetaan erityisen suurta vahinkoa tai suurta kärsimystä, ja teko on kokonaisuudessaan törkeä, rikoksentehtäjä tulee tuomita törkeästä yksityiselämää loukkaavasta tiedon levittämisestä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Teon törkeyteen voi vaikuttaa esimerkiksi jaetun tiedon luonne ja arkaluonteisuus, sekä se, jos teko on kohdistunut vaikkapa pieneen lapseen.

3 KUNNIANLOUKKAUKSESTA

3.1 Yleistä

Alatyylliset, loukkaavat ja halventavat puheet ovat yleistyneet varsinkin viimeisen 15 vuoden aikana, etenkin älypuhelimien, internetin ja sosiaalisen median käytön lisääntymisen myötä. Esimerkiksi vuonna 2017 16–89-vuotiaista melkein 90 % käytti internetiä, alle 55 vuotiaista sitä käyttivät käytännössä kaikki. Etenkin alle 35-vuotiailla yksi suurimmista internetin käyttötarkoituksista oli erilaisten yhteisöpalveluiden käyttö.⁶ Uusia kunnianloukkauksen määritelmän täyttäviä kommentteja ilmestyy näin ollen esimerkiksi erilaisille keskustelupalstoille jatkuvasti. Ihmisten sietokynnys kovia puheita kohtaan on tosin myös kasvanut, mutta on silti tärkeää muistaa, että tietyn rajan ylittyessä tällaiset puheet ovat tosiaankin rikos.

3.2 Historiaa

Suomen rikoslaki säädettiin vuonna 1889, ja voimaan se astui vuonna 1894. Silloisessa muodossaan rikoslaiissa säädettiin kunnianloukkauksesta varsin eri tavalla. Vastaavanlaisia rikoksia käsittelevänä kohtana toimivat tuolloin kunnianloukkauksen sijaan herjaus ja solvaus.

Silloisessa rikoslain 27 luvussa kerottiin herjauksesta seuraavasti:

Joka, vastoin parempaa tietoansa, perättömästi sanoo toisen syypääksi nimitettyyn rikokseen, taikka nimitettyyn rikoksen lajiin, taikka muuhun sellaiseen tekoon, joka voi saattaa hänet halveksimisen alaiseksi tahi haitata hänen elinkeinoansa tahi menestystään, taikka sellaisesta levittää valheen tahi perättömän kulkupuheen, rangaistakoon herjauksesta vankeudella vähintään yhdeksi kuukaudeksi ja enintään yhdeksi vuodeksi taikka vähintään sadan markan sakolla.

Myös se, joka tahallansa, ei kuitenkaan vastoin parempaa tietoansa, sanoo toisen syypääksi nimitettyyn rikokseen, taikka nimitettyyn rikoksen lajiin, taikka muuhun sellaiseen tekoon, joka voi saattaa hänet halveksimisen

⁶ Tilastokeskus 2017

alaiseksi tahi haitata hänen elinkeinoansa tai menestystään, taikka sellaisesta levittää kulkupuheen, rangaistakoon, ellei hän soimauksen tahi kulkupuheen tueksi saata esiin tuoda todennäköisiä syitä, vähintään viidensadasta markasta ja enintään viidensadan markan sakolla taikka vankeudella korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi.

Solvauksena puolestaan pidettiin tekoa, jossa henkilö loukkaa toista esimerkiksi uhkauksella tai jollakin halventavalla lauseella. Niin herjauksen kuin solvauksenkin kohdalla, mikäli rikos tehtiin julkisesti, tai vaikka kirjoituksen kautta, rangaistus muuttui ankarammaksi.⁷ Herjaus oli myös näistä kahdesta se törkeämpi.

Vuonna 2000 nämä kohdat korvattiin kunnianloukkauksella, jolloin luvun ja nimen myötä myös itse rikoksen määritelmä ja sääntely hieman muuttuivat, koska aikaisemman ei enää koettu vastaavan lakiteknisesti nykyisiä vaatimuksia.⁸ Uudistuksen myötä säännökset selkeytyivät, ja rajanveto kunnianloukkauksen ja törkeän sellaisen välillä tuli helpommaksi ja yksinkertaisemmaksi. Lisäksi tunnusmerkit eivät enää edellyttäneet sitä, tehtiinkö kunnianloukkaus vastoin parempaa tietoa vai ei.

Seuraava muutos asiassa tuli vuonna 2014. Tuolloin olennaisin muutos oli kunnianloukkauksen rangaistusasteikon muuttaminen, eli perusmuotoisesta kunnianloukkauksesta vankeusrangaistuksen mahdollisuus poistui.

3.3 Kunnianloukkausten määrä

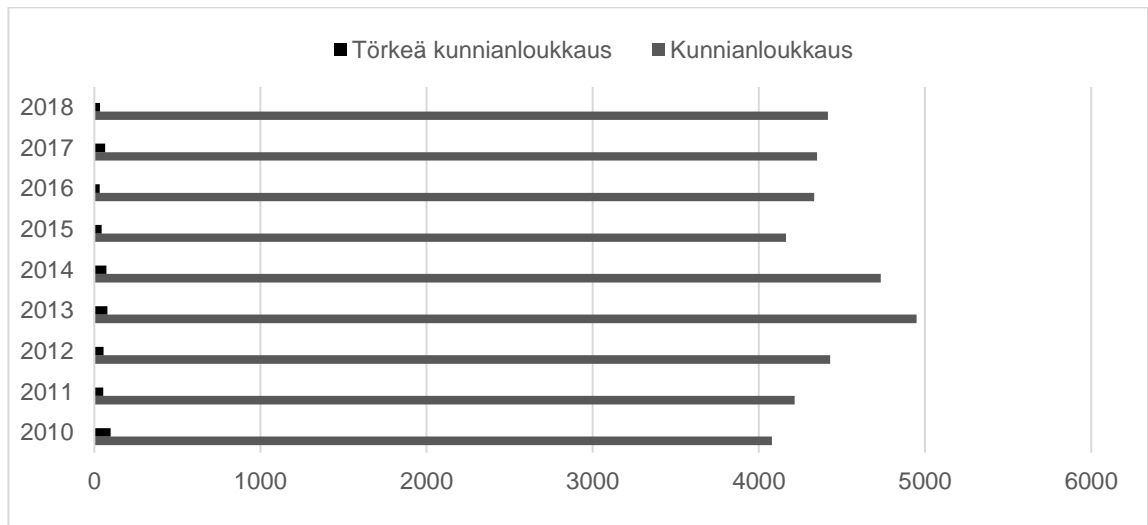
Kunnianloukkauksesta tehdään nykyään tuhansia tutkintapyyntöjä vuosittain. Tarkemmin sanottuna poliisi saa tällä hetkellä joka vuosi keskimäärin 4 000-5 000 ilmoitusta koskien kunnianloukkausta, tai törkeää kunnianloukkausta. Näistä ilmoituksista alle 100 per vuosi koskee törkeää kunnianloukkausta. (Kuvio 1)⁹ Törkeät kunnianloukkaukset ovat siis suhteellisen harvinaisia, mikäli vain viranomaisten tietoon tulleet tapaukset huomioidaan. Yleisesti kunnianloukkausten kokonaismäärää on kuitenkin näistä arvioista huolimatta vaikea sanoa, koska useat tapaukset jäävät kokonaan ilmoittamatta.

⁷ RL 27 (alkuperäinen)

⁸ Minilex; HE 184/1999 3.3.

⁹ Tilastokeskus 2019

Kuvio 1 Viranomaisten tietoon tulleet kunnianloukkausrikokset 2010–2018 (Tilastokeskus 2019)

Vielä 2000-luvun alussa poliisin saamien kunnianloukkausilmoitusten määrä oli suunnilleen puolet pienempi. Kasvu on siis ollut huomattavaa, vaikka viime vuosina määrät ovatkin pysyneet melko samoina. Tämä ilmoitusten määrän kasvu selittynee muun muassa sosiaalisen median, ja yleisestikin internetin, käytön lisääntymisellä.

Tästä kunnianloukkausilmoitusten määrästä huolimatta itse käsiteltyjen tapausten määrä on suhteellisen pieni. Esimerkiksi vuonna 2016 kaikissa käräjäoikeuksissa käsiteltiin yhteensä vain hieman yli 140 kunnianloukkaustapausta. Tämä johtuu usein muun muassa rikoksen vähäisyydestä ja tutkinnan kustannuksista.¹⁰ Lisäksi tämänlainen rikos voi joskus olla hyvinkin vaikea näyttää toteen, mikäli tilanteissa on vain sana sanaa vastaan eikä muuta näyttöä.

3.4 Internetin ja sosiaalisen median vaikutus kunnianloukkauksiin

Vaikka internet ja sosiaalinen media ovat saaneet kunnianloukkausrikosten määrän kasvamaan, tuovat ne myös tapauksiin omat ongelmansa. Internetissä tapahtuvan kunnian-

¹⁰ Salminen 2014

loukkauksen katsotaan suhteellisen usein olevan lievempää ja vähäisempää, kuin kasvotusten tapahtuvan¹¹. Tämä johtaa muun muassa siihen, ettei ilmoitettuja kunnianloukkaustapauksia aleta tutkia ja käsitellä tarkemmin.

Toisaalta taas internetissä ja sosiaalisessa mediassa tapahtuvat kunnianloukkaukset saattavat omata varsin kauaskantoiset vaikutukset. Materiaali voi levitä hyvinkin laajalle, sillä viesti voidaan julkaista monilla eri keskustelupalstoilla ja sivustoilla, ja näkyvyyttä pystytään muutenkin lisäämään eri tavoin. Lisäksi loukkaavaa materiaalia voi olla useinkin erittäin hankala poistaa internetistä, ja silloinkin kun se saadaan poistetuksi, voidaan materiaalia levittää taas uudelle sivustolle. Joillain sivustoilla julkaisujen poistaminen lopullisesti täysin saattaa olla jopa käytännössä mahdotonta. Lisäksi, mikäli loukkaava materiaali sattuu olemaan sellaisella sivustolla, jonka ylläpito on maassa, jonka lainsäädäntö ei edellytä poistamista, materiaalia ei myöskään välttämättä poisteta ylläpidon toimesta lainkaan. Tällöin levitetty loukkaava tieto on siis periaatteessa kirjaimellisesti ikuista.

Oman osansa tuo myös se, että kunnianloukkauksen toteutuminen ei edellytä, että henkilön nimi on kerrottu, vaan rikoksen toteutumiseen riittää, että loukattu on tunnistettavissa tai itse tunnistaa itsensä¹². Tämän vuoksi monet saattavat esittää esimerkiksi internetissä kunnianloukkaukseksi määriteltäviä tietoja ja vihjauksia ymmärtämättään tehneensä rikoksen, koska luullaan sen vaativan tarkempien henkilötietojen, kuten koko nimen, kertomista.

Kunnianloukkausta koskeva sääntely on jo vuosia hakenut muotoaan ja tulee luultavasti jatkossakin muuttumaan, kun tällaisiin rikoksiin suhtautuminen elää. Lakia valmistellessa ei ole alkuun otettu muun muassa sananvapautta, sosiaalista mediaa ja yleisestikin internetiä riittävästi huomioon, ja tämän vuoksi median jatkuva muuttuvuus ja kehitys takaavat sen, että lainsäädäntö tulee luultavasti aikanaan taas vanhenemaan ja kohtaamaan uusia ongelmia.

¹¹ Law1 2015

¹² Talviaro 2018

3.5 Kunnianloukkaus ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuin

Vielä viimeisen parinkymmenenkin vuoden aikana Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on antanut ratkaisuja, joissa Suomen on katsottu rikkoneen Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 artiklaa kunnianloukkausten suhteen. Lyhyesti sanottuna kyseisen artiklan mukaan jokaisella on sananvapaus, eli vapaus omata ja julkaista sekä vastaanottaa mielipiteitä. Näiden Suomen tekemien rikkomusten perusteena on siis ollut se, että ratkaisukäytännössä on painotettu enemmänkin yksityiselämän ja kunnian suojaa esimerkiksi juuri sananvapauden sijaan. Euroopassa tapana on taas antaa yleisesti ottaen enemmän arvoa juurikin sananvapaudelle kuin henkilön kunnialle.

Ajan kuluessa Suomessakin ollaan kuitenkin pyritty toimimaan enemmän EIT:n tyyliin. Esimerkiksi jossain vaiheessa rangaistuksen uhkakin saattaa poistua täysin Euroopan Neuvoston kehotusten mukaisesti, sillä jo pidemmän aikaa on ollut puhetta kunnianloukkauksen dekriminialisoinnista.¹³ Mahdollinen dekriminialisointi koskisi kylläkin ilmeisesti lähtökohtaisesti vain perusmuotoista kunnianloukkausta, josta vankeusuhka jo poistui viimeisimmän sääntelyä koskevan päivityksen aikana. Joissain maissa, kuten Norjassa kunnianloukkauksen dekriminialisointi onkin jo tapahtunut vuosia sitten. Maassa katsottiin, että kunnian merkitys on ihmisille nykyään vähäisempi kuin aikanaan kun kunnianloukkaussääntely on säädetty.

3.6 Kunnianloukkauksen samankaltaisuudet

Kunnianloukkauksen sääntelyn ja tunnusmerkistön on katsottu muistuttavan useita muita rikosnimikkeitä.

Sitä koskevan tunnusmerkistön on katsottu olevan jonkin verran samantyyppinen kuin esimerkiksi kiihottamisessa kansanryhmää vastaan. RL 11:10 mukaan henkilö, joka asettaa yleisön saataville tai muuten yleisölle levittää mielipiteen tai jonkin muun viestin, jossa solvataan tai panetellaan ihmisryhmää esimerkiksi rodun, ihonvärin tai uskonnon perusteella, tuomitaan kiihottamisesta kansanryhmää vastaan sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi. Rangaistus tässä ja kunnianloukkauksessa on siis samantapainen, ja lisäksi voidaan todeta, että kunnianloukkauksena esitetty väite voidaan pe-

¹³ Siljamäki 2014

riaatteessa katsoa kiihottamiseksi kansanryhmää vastaan, mikäli väite kohdistetaan tunnusmerkistön mukaiseen kansanryhmään. Toisessa rikos kohdistuu siis yksilön kunniaan, toisessa taas suurempaan ryhmään.

Lisäksi kunnianloukkauksen vainajaan kohdistuva osa sekoitetaan välillä myös hautarauhan rikkomiseen. RL 17:12 mukaan hautarauhan rikkomisesta on kyse silloin, kun henkilö avaa haudan tai ottaa sieltä ruumisarkun, hautauurnan, ruumiin tai jonkin ruumiin osan, tai käsittelee pahennusta aiheuttavalla tavalla hautaamatonta ruumista, tai turmelee kuolleen muistomerkkiä tai hautaa. Hautarauhan rikkominen on siis rikos yleistä järjestystä kohtaan. Näin ollen tällaisissa rikoksissa suojeltavana ei ole vainaja tai hänen läheisensä, vaikka hautarauhan rikkomisenkin voidaan periaatteessa katsoa halventavan kuollutta henkilöä tai tämän läheisiä.¹⁴

3.7 Oikeuskäytäntöä

3.7.1 Metsäketo

Yksi julkisuudessa suurehkoisti puiduista kunnianloukkaustapauksista on vuonna 2017 Tomi Metsäketoon kohdistuneet syytökset Me Too –kampanjaan liittyen. Tapauksessa Metsäketoa oltiin syytetty muun muassa raiskaajaksi ja ahdistelijaksi esimerkiksi Facebookissa ja muilla vastaavanlaisilla sivustoilla. Syytökset johtivat Metsäkeden erottamiseen ainakin televisio-ohjelmasta ja musikaalista. Syytöksiä kirjoittaneet naiset tuomittiin kunnianloukkauksesta sakkoihin, sillä heidän katsottiin ylittäneen sananvapauden rajat vihjatessaan julkisesti Metsäkeden syyllistyneen näinkin vakaviin rikoksiin.¹⁵

3.7.2 KKO:2006:10

Laajemman kuvan kunnianloukkauksen oikeuskäytännöstä antaa KKO:2006:10:

Pyrkimättä varmistumaan ilmoittamiensa seikkojen todenperäisyydestä A oli tehnyt poliisille tutkintapyynnön ja sosiaaliviranomaiselle lastensuojeluilmoituksen, joissa vihjattiin B:n syyllistyneen seksuaali- ja muihin rikoksiin.

¹⁴ Forss, 180-181

¹⁵ STT 2018

Korkeimman oikeuden tuomiosta ilmenevillä perusteilla A:n katsottiin loukanneen B:n kunniaa.

Tapauksessa henkilö A oli tehnyt sosiaaliviranomaiselle lastensuojeluilmoituksen ja poliisille tutkintapyynnön. Näissä vihjattiin henkilön B syyllistyneen seksuaali- ja muihin rikoksiin. A:n mukaan B oltiin muun muassa erotettu Suomen Asianajajaliitosta, koska hänen asianajotoimistossaan oli kuvattu, ja näytetty pikkulapsille pornoelokuvia. Lisäksi hän oli A:n mukaan esimerkiksi uhannut ampua lapsen ja saanut tuomion rikoksesta.

Oikeudessa itse syytöksiin liittyen todettiin, että B oli aiemmin saanut sakkorangaistuksen lievistä pahoinpitelystä ja liikennesrikoksista. Asianajajaliittoon hän ei taas koskaan ollut kuulunutkaan, eikä asian henkilötodistelukaan viitannut siihen, että A:n väitteet olisivat pitäneet paikkansa. A:lla ei myöskään ollut todisteita väitteiden perustaksi, eikä häntä edes kiinnostanut hankkia todisteita. Oikeudessa etenkin seksuaalirikoksia koskeva väite katsottiin varsin loukkaavaksi. Tämä, ja sopimaton menettely, A:n oli täytynyt ymmärtää, koska hänet oltiin aiemmin tuomittu samankaltaisesta rikoksesta. Teon voitiin siis sikäli katsoa olevan tahallinen. Merkityksellistä oli myös se, että B tosiaan piti lakiasiain toimistoa, jonka toimintaan A:n väitteet olivat omiaan vaikuttamaan. Väitteet olivat tulleet useiden henkilöiden saataville, muun muassa niille tahoille, joiden kanssa B teki työnsä puolesta paljon yhteistyötä. Tämä asema huomioon ottaen väitteet olivat B:n kannalta poikkeuksellisen kiusallisia. Pitkäaikaista tai erityisen suurta vahinkoa ei kuitenkaan nähty tapahtuneen, jonka vuoksi menettelyä ei missään vaiheessa katsottu törkeäksi.

Nämä seikat huomioiden A tuomittiin kunnianloukkauksesta 60 päivän ehdolliseen vankeusrangaistukseen. Tapauksessa tulee tosin huomioida se, että kunnianloukkausta koskevaa sääntelyä on muutettu päätöksen antamisen jälkeen, eli nykyään ainakin rangaistus olisi erilainen.

3.7.3 KKO:2007:70

KKO:2007:70 näyttää kunnianloukkausten käsittelystä sen puolen, jossa syytettyä ei lopujen lopuksi tuomita kunnianloukkauksesta.

A oli lähettänyt kunnan toimeksiannosta löytöeläinten hoitotoimintaa harjoittavalle B:lle sähköpostiviestejä, joissa hän oli arvostellut B:n toimintaa.

Kysymys siitä, olivatko viesteihin sisältyneet eräät ilmaisut B:tä halventavia ja ylittivätkö ne selvästi sellaisen B:n toiminnan arvostelun, jota voitiin pitää hyväksyttävänä.

Tässä tapauksessa A oli siis puolen vuoden ajan lähettänyt henkilölle B sähköposteja. B harjoitti kenneltoimintaa, ja hänellä oli joidenkin kuntien kanssa sopimus löytöeläinten hoitamisesta. Viesteissään A oli sanonut B:n toiminnan olevan silkkää tappamista, ja todennut tämän olevan rahanahne ja raaka ihminen. Tällaisissa kommenteissa kysymys oli B:hen niin elinkeinonharjoittajan kuin henkilönäkin kohdistuvasta panettelusta. B lopetti kyllä itse löytöeläimet, mutta tämä ei tehnyt hänen toiminnastaan silkkää tappamista. Toteamukset rahanahneudesta ja raakuudesta olivat taas B:lle loukkaus, josta aiheutui mielihapaa.

Käräjäoikeudessa A tuomittiin sakkorangaistukseen kunnianloukkauksesta. A valitti tästä hovioikeuteen, mutta tuomiota ei muutettu, joten asia eteni vielä korkeimpaan oikeuteen.

Korkeimman oikeuden mukaan tässä ei ollut kyse valheellisesta tiedosta tai vihjauksesta. Kunnianloukkauksena ei myöskään pidetä arvostelua, joka kohdistuu toimintaan elinkeinoelämässä. Lisäksi kävi ilmi, että A oli kommenteillaan viitannut muun muassa siihen, että hänestä lopettamisen olisi pitänyt tapahtua eläinlääkärin toimesta, ja muutenkin uuden sijoituspaikan etsimisen sijaan hänen mielestään B päätyi liian nopeasti lopettamaan eläimiä. A oli myös todennut, että vahvat ilmaisunsa hän oli lähettänyt B:lle vain ilmaistakseen omia tuntojaan inhottavana pitämäänsä löytöeläinten hoitotapaa kohtaan, eli arvostelu ei ollut kohdistunut A:han henkilöä.

Näin ollen todettiin, ettei B ollut syyllistynyt kunnianloukkaukseen, eli hovioikeuden päätös kumottiin. Tässäkin tapauksessa kannatta huomioida, että sääntelyä on muutettu sen jälkeen. Muutokset ovat tosin koskeneet vain vankeusrangaistuksen poistamista, eli nykyään asian käsittely saattaisi mennä samalla tavalla.

4 YKSITYISELÄMÄÄ LOUKKAAVASTA TIEDON LEVITTÄMISESTÄ

4.1 Yleistä

Lyhyesti sanottuna yksityisyys tarkoittaa esimerkiksi psyykkistä ja fyysistä koskemattomuutta, itseensä liittyvän tiedon kontrollointia sekä oman arvokkuuden tunteen säilyttämistä. Kyse on myös mahdollisuudesta torjua sivullisten tuleminen elämään ja oikeudesta yksinolemiseen. Niin sanotun yksityisyyden ala on siis suhteellisen laaja, ja yksityisyyden suojallakin tarkoitetaan usein osin samoja asioita kuin esimerkiksi intimitteettisuojalla ja tietosuojalla.¹⁶

Nykyään yksityiselämän piiriin luetaan yleensä kuuluvaksi muun muassa perhe-elämää, terveydentilaa ja ihmissuhteita koskevat asiat. Joissain tapauksissa myös esimerkiksi tulojen ja muun omaisuuden liittyvän tiedon katsotaan olevan yksityisyyden suojan piiriin kuuluvaa. Yleisesti ottaen oikeustapauksissa tällaiset asiat katsotaan kuitenkin tapauskohtaisesti. Periaatteessa yksityisyyden suojan piiriin kuuluvia asioita ei nimittäin voida varsinaisesti määritellä niin, että se joko kuuluu siihen tai sitten ei kuulu, sillä eri henkilöiden kohdalla eri asiat saattavat sisältyä suojan piiriin¹⁷. Toisin sanoen suojan laajuuteen vaikuttaa muun muassa se, onko kyseinen henkilö niin sanottu tavallinen tallaaja, vai julkisuudesta tunnettu tai muuten merkityksellisemmässä asemassa oleva henkilö, ja koskevatko tiedot henkilön yksityiselämää vai toimintaa julkisuudessa¹⁸.

On myös huomioitava, että esimerkiksi terveydentilasta puhuttaessa on täysin eri asia puhua esimerkiksi flunssasta ja nuhakuumesta kuin vaikkapa sukupuolitaudista tai muusta vastaavasta, ja perhe-elämän kohdalla on eri mainita yleisesti jonkun saaneen lapsen kuin alkaa ruotia tämän parisuhdehistoriaa ja -käyttäytymistä. Ydin on kuitenkin se, että yksilöllä on oma rauhoitettu alueensa, jonka piiriin kuuluvat asiat hänellä on oikeus pitää täysin omana tietonaan niin tahtoessaan.

¹⁶ Väestöliitto

¹⁷ Laukkanen 2008, 28

¹⁸ Ylönen 2019

Yksityiselämää loukkaavaa tiedon levittämistä koskevista rikoksista puhutaan, puhtaasti vahingossakin, varsin usein virheellisellä nimellä: yksityiselämää loukkaavan tiedon levittäminen. Kyseinen nimitys on virheellinen, sillä teossa ei ole kyse loukkaavan tiedon levittämisestä, vaan tiedon levittämisestä yksityiselämää loukkaavalla tavalla. Itse tieto ei siis aiheuta rangaistavuutta, vaan tiedon oikeudeton levittäminen. Toisaalta periaatteessa yksityiselämää koskevien tietojen levittäminen voi siis olla sallittua, kunhan tiedot eivät millään lailla loukkaa kenenkään yksityiselämää eikä tiedon levittäminen ole oikeudetonta. Virheellinen kirjoitusasu on päätynyt uutisten ja artikkeleiden lisäksi jopa oikeuslaitosten päätöksiin.

Oleellinen seikka tällaisissa rikoksissa on tiedon saattaminen lukuisten ihmisten saataville. Tiedon saattamisella lukuisten ihmisten saataville voidaan tarkoittaa esimerkiksi lehtiä ja televisio-ohjelmia, ja myös blogeja, Facebook-päivityksiä sekä keskustelupalstoja. Se, kuinka suurelle joukolle tieto jaetaan, ei ole merkityksellinen seikka itse rikoksen kannalta, mutta vahingonkorvaukseen se saattaa vaikuttaa.

Rikoksena yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen kytkeytyy vahvasti perus- ja varsinkin ihmisoikeuksiin. Perustuslain kautta jokaisella on oikeus turvattuun yksityiselämään. Yksityiselämää loukkaavan tiedon levittämisen kriminalisointi puolestaan osin rajoittaa sananvapautta. Näiden välisten ristiriitaisuuksien vuoksi tapaukset ratkaistaan yksittäistapauksina. Itse rikoslain kohdan lisäksi siis esimerkiksi sananvapaus on otettava huomioon tuomiota annettaessa.¹⁹

4.2 Historiaa

Yksityiselämää loukkaavaa tiedon levittämistä koskevat säädökset juontavat juurensa jo muutaman kymmenen vuoden taakse.

Vielä ennen 1980-lukua eri mediat kirjoittivat hyvinkin paljon ja varsin avoimesti juurikin julkisuuden henkilöiden yksityiselämästä. Lisäksi esimerkiksi kuvia onnettomuuksista ja niiden uhreista saatettiin usein julkaista suoraan medioissa, pikkurikollisten nimiä annettiin julkiseen tietoon, ja henkilöistä saatettiin muutenkin kirjoittaa melkein mitä vain, kunhan ei vain syyllistytty kunnianloukkaukseen. Näihin samoihin aikoihin Suomi kuitenkin kaupungistui, ja yksityiselämän arvostus alkoi kokea yhteentörmäyksiä julkisuuden lisääntymisen kanssa.

¹⁹ Rantanen 2015

Vuonna 1968 median moraalittomuuden vuoksi perustetun Julkisen sanan neuvoston ei muiden vastaavanlaisten toimijoiden ohella koettu auttavan toimintatapojen muuttamisessa, joten päädyttiin perustamaan Painovapauskomitea. Painovapauskomitean päätelmien pohjalta säädettiin rikoslakiin pykälä, jossa kriminalisoitiin yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen. Suurehkona tekijänä tällaisten rikosten lainsäädäntötoimien kiristymiselle on pidetty Hymy-lehden kirjoitusta kirjailija Timo K. Mukasta, jonka väitettiin johtaneen sairaan miehen kuolemaan. Lehti tuomittiin maksamaan korvauksia tämän seurauksena. Pykälästä huolimatta yksityiselämän käsitettä ei kuitenkaan sen monitorointaisuuden vuoksi vielä tuolloin haluttu juurikaan määritellä, kovin tarkasti ainakaan.

Vuoden 1995 perusoikeusuudistus toi yksityisyyden suojan ja sananvapauden vahvemmin perusoikeuksiksi, joita tuli punnita tuomioistuimessa yksityiselämää loukkaavaa tiedon levittämistä koskevissa tapauksissa. Tämä ei kuitenkaan oikein onnistunut tuomioistuimilta muun muassa 1970-luvun lain esitöihin tukeutumisen takia. Tämän seurauksena Suomi on saanut ajan kuluessa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimelta yksityiselämää loukkaavaa tiedon levittämistä koskevienkin asioiden suhteen monia huomautuksia ja tuomioita huonojen punnintaratkaisujen ja punninnan vähäisyyden takia. Suomessa yksityisyyden suoja on nimittäin tosiaanakin usein todettu vahvemmaksi perusoikeudeksi kuin sananvapaus ja muut vastaavat, jolloin esimerkiksi juurikin EIT:ssa ollaan katsottu, että punnintaa ei ole toteutettu tarpeeksi hyvin.

Säädöstä on uudistettu muutamaan otteeseen, vuoden 1998 rikoslain kokonaisuudistuksen yhteydessä muutos tosin liittyi pitkälti vain pykälän nimeen ja numeroon. Laajempi muutos astui voimaan vuonna 2014, ja tämän on toivottu muuttavan oikeuskäytäntöä riittävästi uudenaikaiseen punnintaan päin.²⁰

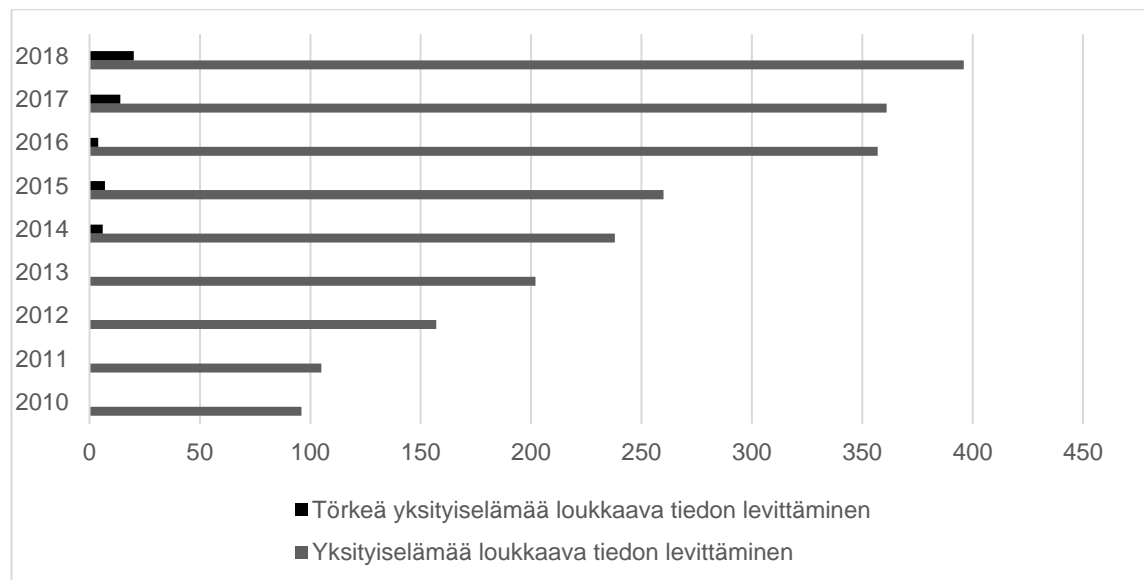
4.3 Yksityiselämää loukkaavaa tiedon levittämistä koskevien rikosten määrät

Yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen ja törkeä tekemuoto siitä eivät ole niitä kaikista yleisimpiä rikoksia. Esimerkiksi viimeisen kymmenen vuoden aikana kyseisiä rikoksia on viranomaisten tietoon tulleet vuosittain yhteensä suunnilleen 100-500 kappaletta. Törkeää yksityiselämää loukkaavaa tiedon levittämistä esiintyy niin sanottua perusuonteista yksityiselämää loukkaavaa tiedon levittämistä vielä huomattavasti vä-

²⁰ Neuvonen

hemmän, esimerkiksi vielä seitsemän vuottakin sitten viranomaisten tietoon ei tullut yhtäkään tällaista rikosta. Sittemmin niitäkin on alkanut esiintyä, joskin rikosten määrät ovat pyörineet vain alle kolmessakymmenessä. Molempien rikosten kohdalla on siis kuitenkin huomattavissa merkittävää kasvua vuoden 2010 jälkeen. Perusluonteiset yksityiselämää loukkaavaa tiedon levittämistä koskevat rikokset ovat määrän kasvun osalta tasoittuneet viime vuosien aikana jonkin verran, kun taas törkeän muodon tapauksia on tosiaan nimenomaa alkanut suhteellisen tasaisesti ilmaantua. (Kuvio 2) ²¹

Kuvio 2 Viranomaisten tietoon tulleet yksityiselämää loukkaavaa tiedon levittämistä koskevat rikokset 2010–2018 (Tilastokeskus 2019)

4.4 Oikeuskäytäntöä

Yksityiselämää loukkaavan tiedon levittämisen käytäntö tulee hyvin esiin huostaanottoon liittyvässä tapauksessa KKO:2018:81:

A oli kuvannut videon kahden alaikäisen lapsensa huostaanoton täytäntöönpanoon liittyvistä tapahtumista. B oli A:n pyynnöstä internetissä julkaisut videon, josta lapset olivat olleet tunnistettavissa, vaikka heidän kasvojaan oli sumennettu. Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevin perustein videon julkaisemisen katsottiin liittyvän yleisesti merkittävään asiaan, mutta

²¹ Tilastokeskus 2019

selvästi ylittäneen sen, mitä voitiin pitää hyväksyttävänä. Videon julkaiseminen ei ollut oikeutettua myöskään sillä perusteella, että julkaisemiseen oli ollut huoltajien suostumus. A:n ja B:n katsottiin syyllistyneen yksityiselämää loukkaavan tiedon levittämiseen.

Kyseisessä tapauksessa henkilö A oli siis kuvannut videon kahden 9-vuotiaan lapsensa huostaanottoon liittyvistä tapahtumista. Videolla näkyi esimerkiksi pihapiiriä ja asuinrakennuksia, sekä huutavien lasten kantaminen autoon. Sumennuksesta huolimatta lapsetkin olivat tunnistettavissa. Videolta selvisi hyvin, että lapset olivat lastensuojelun asiakkaita ja heidät oli huostaanotettu. A:n pyynnöstä B julkaisi tämän videon YouTubeissa, ja video pysyikin sivustolla yli puolen vuoden ajan. Siihen oli vapaa pääsy, ja sen linkkiä jakoivat useat ihmiset, myös itse A ja B.

Asia eteni oikeuteen, sillä A ja B olivat näin ollen joukkotiedotusvälinettä käyttämällä tai muutoin toimittamalla monien saataville esittäneet A:n lasten yksityiselämästä videon niin, että teko oli omiaan aiheuttamaan vahinkoa ja kärsimystä, tai halveksuntaa. A ja B vetosivat asiassa muun muassa siihen, että julkaisuun oli huoltajan A lupa, ja siihen että lasten kasvojen sumennus esti tunnistamisen. Lisäksi he toivat esiin tarkoituksensa tuoda viranomaisten toiminta yleisesti arvioitavaksi.

Oikeudessa videon julkaisemisen katsottiin liittyvän yleisesti merkittävään asiaan, mutta ylittäneen silti sen, mitä voitiin pitää hyväksyttävänä. Kasvojen sumennus ei estänyt lasten tunnistamista riittävän hyvin, vaan heidän henkilöllisyytensä sai helpohkosti selville. Videon julkaisu ei myöskään ollut oikeutettua silläkään selityksellä, että julkaisuun oli huoltajilta suostumus. Vaikka lasten vanhemmalla on lähtökohtaisesti oikeus päättää lasten asioista, oikeudet eivät ole rajattomia. Ristiriitatilanteissa tulee esimerkiksi huomioida ensisijaisesti lasten oikeudet. Tässä tapauksessa kyseessä oli yksityiselämää koskeva erittäin arkaluontoinen tieto, jonka vuoksi lasten yksityiselämän suoja oli asetettava vanhemman sananvapauteen nähden etusijalle. A ei ollut kysynyt lastensa mielipidettä videon julkaisemiseen, eivätkä nämä välttämättä olisi ikänsä puolesta todellista kantansa edes kyenneet sanomaan. A:n oli täytynyt ymmärtää videotallenteen koskeneen lastensa yksityisyyden suoja alueelle kuuluvaa asiaa, ja että sen julkaiseminen saattaisi hyvinkin aiheuttaa lapsille vahinkoa, kärsimystä tai heihin kohdistuvaa halveksuntaa.

A tuomittiin yksityiselämää loukkaavasta tiedon levittämisestä 40 päiväsakon sakkorangaistukseen, ja B:n puolestaan 30 päiväsakon rangaistukseen. Lisäksi video määrättiin poistettavaksi yleisön saatavilta ja hävitettäväksi.

5 KUNNIANLOUKKAUS JA YKSITYISELÄMÄÄ LOUKKAAVA TIEDON LEVITTÄMINEN

5.1 Yleistä

Tietyiltä osin yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen ja kunnianloukkaus kuulostavat hyvinkin samanlaisilta. Kummassakin on kyse jonkinlaisen toista henkilöä koskevan tiedon levittämisestä. Nämä kaksi sekoitetaankin varsin usein toisiinsa, vaikka kyseessä on kaksi täysin eri rikosta. Kun tähän lisätään vielä esimerkiksi sananvapauden tuomat haasteet tapauksiin liittyen, voivat nämä sekoittua keskenään vielä enemmän. Kunnianloukkausrikoksissa ja yksityiselämää loukkaavaa tiedon levittämistä koskevissa rikoksissa on kuitenkin selkeät erot, ja toki yhtäläisyytensäkin, toisiinsa nähden.

5.2 Yhtäläisyydet

Suhteellisen selkeitä yhtäläisyyksiä ovat kummankin rikostyyppin kuuluminen yksityisyyden, rauhan ja kunnian loukkaamisen piiriin sekä se, että molemmat koskevat toiseen henkilöön kohdistuvaa tiedon levittämistä.

Yhtäläisyytenä kunnianloukkauksen ja yksityiselämää loukkaavaa tiedon levittämistä koskevien rikosten välillä on myös se, että perusmuotoisesta teosta tulee aiheutua loukatulle vahinkoa tai kärsimystä, tai häneen kohdistuvaa halveksuntaa. Törkeässä muodossa taas molemmissa on kyse erityisen suuren vahingon tai kärsimyksen aiheuttamisesta, tai siitä että teko on kokonaisuudessaan törkeä. Myös rangaistavuus on samanlainen, sillä kummassakin perusmuotoisen teon rangaistuksena on sakko. Toki sakon määrät voivat kuitenkin olla varsin erilaiset. Rikosnimikkeen ollessa perusmuotoisen sijaan törkeä, rangaistuksena voi olla molemmissa sakon lisäksi myös enintään kaksi vuotta vankeutta.

Niin kunnianloukkaustapaukset kuin yksityiselämää loukkaavaa tiedon levittämistä koskevat asiatkin saattavat olla hyvinkin usein ja helposti ristiriidassa esimerkiksi sananvapauden, tai muiden ihmisoikeuksien kanssa. Kummankinlaisista rikoksista on myös tullut

suhteellisen paljon kommenttia ja negatiivista palautetta Euroopan ihmisoikeustuomioistuimelta tuomioihin liittyen Euroopan ihmisoikeussopimuksen artikla 10 huomioon osalta.

5.3 Eroavaisuudet

Yksi tärkeimpiä ja suurimpia eroja kunnianloukkauksen ja yksityiselämää loukkaavan tiedon levittämisen välillä on tiedon todenperäisyys. Kunnianloukkauksen kohdalla kyse on yleensä valheellisesta tiedosta, kun taas yksityiselämää loukkaavasta tiedon levittämisestä puhuttaessa kyse on pääasiassa faktaperäisestä, joskin arkaluontoisesta, informaatiosta. Toisin sanoen kunnianloukkaukseksi lasketaan, jos esittää vaikkapa toisen terveydentilasta valheellisen väitteen, josta aiheutuu tälle harmia. Mikäli taas terveydentilaa koskeva väite onkin todenperäinen, mutta arkaluonteinen ja kärsimystä aiheuttava, ja se levitetään suuremman joukon tietoisuuteen, toiminta koskee yksityiselämää loukkaavaa tiedon levittämistä. Tässäkin on kuitenkin poikkeuksia, sillä kunnianloukkaukseksi voidaan laskea myös paikkansapitävän toista halventavan ilmaisun sanominen.

Eroavaisuus löytyy myös kohdasta, joka liittyy jo kuolleisiin henkilöihin. Rikoslain mukaan kunnianloukkauksesta tuomitaan myös se, joka esittää vainajasta valheellista tietoa niin, että se voi aiheuttaa kärsimystä henkilölle, jolle tämä oli erityisen läheinen. Vastaavallaista kohtaa ei löydy yksityiselämää loukkaavaa tiedon levittämistä koskevasta pykälästä lainkaan. Kuolleista henkilöistä voidaan näin ollen julkaista varsin arkaluontoisiakin asioita, jotka pitävät paikkaansa²². Poikkeuksena tästä saattavat kuitenkin olla tilanteet, joissa kyseinen arkaluontoinen informaatio kuuluu vainajan läheisen yksityiselämän suojan piiriin.

Yhtenä erona on myös kyseisten rikosnimikkeiden alla olevien sanomisten esitystapa. Yksityiselämää loukkaavasta tiedon levittämisestä puhuttaessa kyse on lähtökohtaisesti joukkotiedotusvälineen käytöstä, kunnianloukkaus taas voi useinkin tapahtua kasvotusten toisen osapuolen kanssa.

Kohde näissä kahdessa saattaa olla myös samanlainen, mutta yleisesti ottaen kunnianloukkaukset kohdistuvat varsin usein joko yksityishenkilöiden välisiin riitoihin tai poliitti-

²² Forss, 184

sessä asemassa oleviin henkilöihin. Yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen puolestaan kohdistuu hieman useammin yleisesti erilaisiin julkisuudessa esiintyviin henkilöihin.

Myös näiden kahden rikoksen määrät ovat varsin erilaiset. Kunnianloukkauksrikkoksia tulee nykyään viranomaisten tietoon vuosittain yli 4000 (Kuvio 1). Yksityiselämää loukkaavasta tiedon levittämisestä puhuttaessa vastaava luku on alle 500 (Kuvio 2).

Myös viranomaisten tietoon tulleiden rikosten muutokset vuoden 2010 jälkeen ovat eroavaiset. Kunnianloukkauksrikkosten määrät ovat pysyneet vuodesta toiseen suhteellisen samana, kun taas yksityiselämää loukkaavaa tiedon levittämistä koskevat rikokset ovat olleet määrällisesti suuremmassa kasvussa.

6 SANANVAPAAUS

6.1 Sananvapautta koskevasta sääntelystä

Sananvapaus määritellään eri laeissa ja sopimuksissa hieman eri tavoin. Suomessa se on turvattu niin perustuslaissa kuin Euroopan ihmisoikeussopimuksessakin. Lisäksi on olemassa muun muassa laki sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä.

Suomen perustuslain 12 §:n mukaan jokaisella on sananvapaus. Siihen kuuluu oikeus mielipiteiden ja tietojen ilmaisuun, vastaanottamiseen ja jakamiseen ilman muiden esteitä. EIS:n 10 artiklan mukaan taas sananvapaudella tarkoitetaan vapautta pitää mielipiteitä ja vastaanottaa sekä levittää ajatuksia alueellisista rajoista välittämättä.

Sananvapauden tarkoitus on yleisesti turvata viestinnän vapautta. Tarkemmin sanottuna se suojaa niin kirjoitetun, suullisen kuin sähköistenkin viestinten kautta tapahtuvan toiminnan, sekä myös taiteellisen ilmaisun. Sananvapaus sisältää sekä myönteiset ja neutraalit ilmaisut, että myös loukkaavat ja järkyttävätkin ajatukset. Näin ollen sananvapauden kuuluu siis tosiaankin myös muun muassa provosoivien ja jopa loukkaavienkin ilmaisujen esittäminen, kunhan ei ylitetä sitä, mikä yleisesti voidaan katsoa hyväksyttäväksi. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että mitä tahansa voi sanoa. Sananvapauden kuuluu nimittäin vastuu.

Koska sananvapauden käyttöön liittyy jo juurikin vastuuta, sekä velvollisuuksia, se voidaan asettaa tiettyjen ehtojen, rajoitusten ja rangaistusten alaiseksi. Tällaisia ovat muun muassa muodollisuudet jotka on laissa säädetty, ja jotka ovat välttämättömiä esimerkiksi turvallisuuden, rikollisuuden estämisen, henkilöiden maineen turvaamiseksi sekä tuomioistuinten arvovallan varmistamiseksi.²³

6.2 Yleistä

Sananvapaus on yksi hieman ongelmallisista seikoista niin kunnianloukkauksesta kuin yksityiselämää loukkaavasta tiedon levittämisestäkin puhuttaessa. Koska sananvapauden ja esimerkiksi näiden kahden raja on yleisestikin suhteellisen häilyvä, yllättävänkin

²³ Euroopan ihmisoikeussopimus, 10 artikla

moni vetoaa sananvapauteen tehtyään esimerkiksi Facebook-postauksia tai muita julkisesti julkaistuja päivityksiä, jotka täyttävät edellä mainittujen tunnusmerkistön ja muut vaatimukset. Viime vuosikymmenten aikana oikeustuomioissa onkin jouduttu luomaan tulevaa käytäntöä sille, missä menee esimerkiksi sananvapauden ja yksityiselämän loukkaamisen raja. Oikeustapauksia käsitellessä joudutaan punnitsemaan, rikkovatko sananvapaus ja nämä lainkohdat tavalla tai toisella toisiaan, ja minkä niistä tulee katsoa milloinkin painavan enemmän kuin toisten.

Vaikka sananvapauden ja esimerkiksi yksityiselämän välisissä törmäyksissä joudutaan tosiaan usein punnitsemaan kumpi oikeus on millaisessakin tapauksessa vahvempi, pystytään niiden sisältöä kuitenkin hieman erittelemään. Sananvapauden ydinalueisiin kuuluvat etenkin yhteiskunnalliset asiat, perhe-elämä ja seksuaaliset suhteet puolestaan liitetään yksityiselämään.

Mikäli kyseessä on yhteiskunnallisesti merkittävä asia, sananvapaus useimmiten on siis vahvempi oikeus.²⁴

Nykypäivänä sananvapaus onkin muutenkin korostunut entistä enemmän oikeuskäytännössä, suureksi osin EIT:n linjausten vuoksi. Näiden linjausten mukaan sananvapaus on huomattavasti korkeammassa asemassa yksityisyyteen nähden. Suomessa yksityisyyden on katsottu olevan tärkeämpi, jonka vuoksi maa onkin saanut EIT:ltä huomattavasti useimpia Euroopan maita enemmän sananvapausloukkaustuomioita. Vuoteen 2012 mennessä Suomelle oltiin annettu tällaisia tuomioita 12, vastaava luku oli Ruotsissa 2 ja Norjassa 1. Muun muassa Venäjällä sen sijaan oli tuolloin melkein tuplasti saman verran sananvapausloukkaustuomioita, ja Turkilla niitä oli eniten, yli 200.²⁵ EIT myös katsoo sananvapauden olevan demokraattisen yhteiskunnan pohja, koska demokratiaa ei voisi kunnolla olla ilman sananvapautta²⁶.

Viime vuosina on myös esiintynyt myös paljon keskustelua siitä, pitäisikö sananvapautta säädellä ja valvoa vielä nykyistä tarkemmin. Asiaa koskevan tutkimuksen mukaan enemmistö ihmisistä Suomessa on kuitenkin sitä vastaan, että sanomisia alettaisiin valvoa enemmän.²⁷

²⁴ Suomen Journalistiliitto

²⁵ Aro 2013

²⁶ Ollila 2011, 366

²⁷ STT 2019

Vaikka esimerkiksi kunnianloukkaussyyte periaatteessa voidaan kiertää sananvapauden avulla, on myös todettu, että kunnianloukkauskriminalisointi, sekä muukin sananvapautta rajoittava kriminalisointi, uhkaa usein ainakin osittain itse sananvapautta. Toisin sanoen, koska lainsäädäntö asian suhteen on osittain tulkinnanvaraista, voidaan muun muassa yhteiskunnallista keskustelua tukehduuttaa tekemällä kanteita, joskus jopa turhia sellaisia.²⁸ Joidenkin sananvapautta erityisen suuresti puolustavien mielestä tosin hyvin pitkälti kaikenlaisessa viestintään puuttumisessa kyse on sananvapauden rajoittamisesta, ei vain niin sanotusti virallisessa sananvapautta rajoittavassa kriminalisoinnissa²⁹.

²⁸ Brygger 2012, 52

²⁹ Jutila 2017

7 YKSITYISYYDEN, RAUHAN JA KUNNIAN LOUKKAAMISESTA

7.1 Yleistä

Rikoslain 24 luku, johon myös kunnianloukkaus ja yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminenkin törkeiden muotojensa ohella kuuluvat, käsittelee yksityisyyden, rauhan ja kunnian loukkaamiseen liittyviä rikoksia. Näihin kuuluvat edellä mainittujen ohella kotirauhan rikkominen, viestintärauhan rikkominen, törkeä kotirauhan rikkominen, julkisrauhan rikkominen ja törkeä julkisrauhan rikkominen, salakuuntelu, salakatselu sekä sala-kuuntelun ja -katselun valmistelu. Kaikki kyseisen luvun rikosnimikkeet ovat siis keskenään jonkin verran samankaltaisia,

7.2 Kotirauhan rikkominen, törkeä kotirauhan rikkominen ja viestintärauhan rikkominen

RL 24:1 mukaan kyse on kotirauhan rikkomisesta, kun henkilö oikeudettomasti tunkeutuu, tai menee salaa tai harhauttaen kotirauhan suojaamaan paikkaan, taikka piiloutuu sellaiseen paikkaan, tai rikkoo esimerkiksi metelöimällä tai erinäisiä esineitä heittelemällä toisen kotirauhaa. Kotirauhan rikkomisesta voidaan tuomita sakkoon tai enintään kuudeksi kuukaudeksi vankeuteen.

Kotirauhan suojaamia paikkoja ovat esimerkiksi asunnot ja loma-asunnot, hotellihuoneet ja teltat, sekä porraskäytävät ja asukkaiden yksityisalueeseen kuuluvat pihat. Periaatteessa on todettu, ettei itse kotirauhan sisältöä voida kovin tarkasti määritellä. Kotirauhan katsotaan kuitenkin tarkoittavan esimerkiksi fyysistä turvallisuutta, yksityiselämää koskevien tietojen salassapitoa sekä suojaa ulkopuoliselta häiriöltä ja tarkkailulta.

Melko tyypillisiä kotirauhan rikkomistilanteita ovat esimerkiksi tilanteet, joissa joku menee kutsumatta toisen kotiin eikä lähde pois, kutsuttu ei noudata poistumiskehotusta tai kerrostaloasunnossa pidetään muita häiritsevää meteliä vaikkapa yöllä³⁰.

Luvun 2 pykälän mukaan teko muuttuu törkeäksi, kun rikoksen tekijä taikka osallinen varustautuu tekoon aseella tai muulla väkivaltaan kohdistuvalla välineellä, tai kun ilmeisenä tarkoituksena on käyttää väkivaltaa, tai rikoksen uhrilla on tekoon liittyvän uhkailun,

³⁰ Poliisi

vahingoittumisen tai muun vastaavan takia syy pelätä oman turvallisuutensa olevan vaarassa. Kyseisestä teosta tuomitaan sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Rikoslain 24 luvun 1a §:ssä kerrotaan, että viestintärauhan rikkomisesta sakkoon tai enintään kuuden kuukauden vankeuteen voidaan tuomita se, joka häirintätarkoituksessa lähettää toistuvasti viestejä tai soittaa niin, että teko on omiaan aiheuttamaan toiselle haittaa.

Aikaisemmin viestintärauhan rikkominen oli täysin osana kotirauhan rikkomista. Tuolloin kotirauhan rikkomisena pidettiin myös sitä, jos henkilö häiritsi toisen kotirauhaa soittamalla puheluita oikeudettomasti. Vuonna 2009 säännökseen lisättiin häiritseminen matkapuhelinviestien kautta. Tämän muutoksen myötä syntyi erikseen viestintärauhan rikkomista koskeva sääntely.³¹

7.3 Julkisrauhan rikkominen ja törkeä julkisrauhan rikkominen

Rikoslain mukaan julkisrauhan rikkomisesta tuomitaan sakkoon tai enintään kuudeksi kuukaudeksi vankeuteen se, joka oikeudettomasti tunkeutuu tai menee salaa, taikka piiloutuu, virastoon, liikehuoneistoon, toimistoon tai muuhun vastaavaan rakennukseen tai sellaisen aidatulle pihalle taikka puolustusvoimien alueelle, jolla liikkuminen on kielletty. Mikäli teosta kuitenkin aiheutuu vain vähäistä haittaa, sitä ei pidetä julkisrauhan rikkomisena.

RL 24:4 mukaan teko on törkeä, jos osallinen tai itse tekijä varustautuu aseella tai muulla väkivallan tekoon sopivalla välineellä, tai ilmeisenä tarkoituksena on käyttää väkivaltaa, tai rikoksen kohde on tasavallan presidentin, eduskunnan, valtioneuvoston tai muun vastaavan käytössä oleva virallinen rakennus. Myös rikoksen törkeys kokonaisuutena arvoistellen on huomioitava. Rangaistuksena teosta on sakko tai enintään kahden vuoden vankeus.

7.4 Salakuuntelu, salakatselu sekä salakuuntelun ja –katselun valmistelu

Pykälän 5 mukaan salakuuntelusta voidaan tuomita sakkoon tai enintään vuodeksi vankeuteen se, joka oikeudettomasti teknisellä laitteella kuuntelee tai tallentaa keskustelua,

³¹ OM025:00/2011

puhetta tai muuta yksityiselämän ääntä, joka ei ole tarkoitettu hänelle ja joka tapahtuu kotirauhan suojaamassa paikassa, tai kotirauhan suojan ulkopuolella olevassa paikassa salaa puhetta, jota ei ole tarkoitettu ulkopuolisten tietoon eikä puhujalla ole syytä olettaa muiden kuulevan puhetta. Tulee siis muistaa, että salakuunteluksi ei voida katsoa tilannetta, jossa yksityisyyden suojaa ei rikota.

Salakatseluksi luetaan, jos teknisellä laitteella kuvaa tai katselee henkilöä, joka oleskelee kotirauhan suojaamassa paikassa tai esimerkiksi pukeutumistilassa, taikka yleisöltä suljetussa rakennuksessa, kuten toimistossa, virastossa tai muussa vastaavassa paikassa henkilön yksityisyyttä loukaten. Teosta voidaan tuomita sakkoon tai maksimissaan vuodeksi vankeuteen. Viime vuosien aikana salakatselua on alkanut esiintyä entistä enemmän, yksi syy tälle on erilaisten teknisten laitteiden yleistymisen³².

Salakatselurikosten lisääntymisen ja yleistymisen myötä yksi luultavasti tiedetyimpiä ja eniten esillä olleita tapauksia on Axl Smithin salakuvaustapaus parin vuoden takaa. Smith tuomittiin vuonna 2017 ehdolliseen vankeuteen, ja maksamaan korvauksia uhreilleen, 30 salakatselusta, ja lisäksi kunnianloukkauksista ja yksityiselämää loukkaavasta tiedon levittämisestä. Smith oli kuvannut seksikumppaneitaan näiden tietämättä suunnilleen kahden vuoden ajan.³³

Lisäksi RL 24:7 mukaan salakuuntelun ja salakatselun valmistelusta voidaan tuomita sakkoon tai enintään kuudeksi kuukaudeksi vankilaan se henkilö, joka sijoittaa salakuuntelua tai salakatselua varten teknisen laitteen käytettäväksi.

Salakuuntelun ja salakatselun valmistelua koskeva sääntely pohjautuu jonkin verran PL 2:10:een, jonka mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu, ja kirjeen, puhelun sekä muun luottamuksellisen viestin salaisuus on loukkaamaton.

7.5 Yksityisyyden, rauhan ja kunnian loukkaamisten määrät

Yksityisyyden, rauhan ja kunnian loukkaamista koskevia rikoksia tulee tietoon suhteellisen paljon, jos vertaillaan eri rikostyyppien määriä. Esimerkiksi vuonna 2018 Lounais-

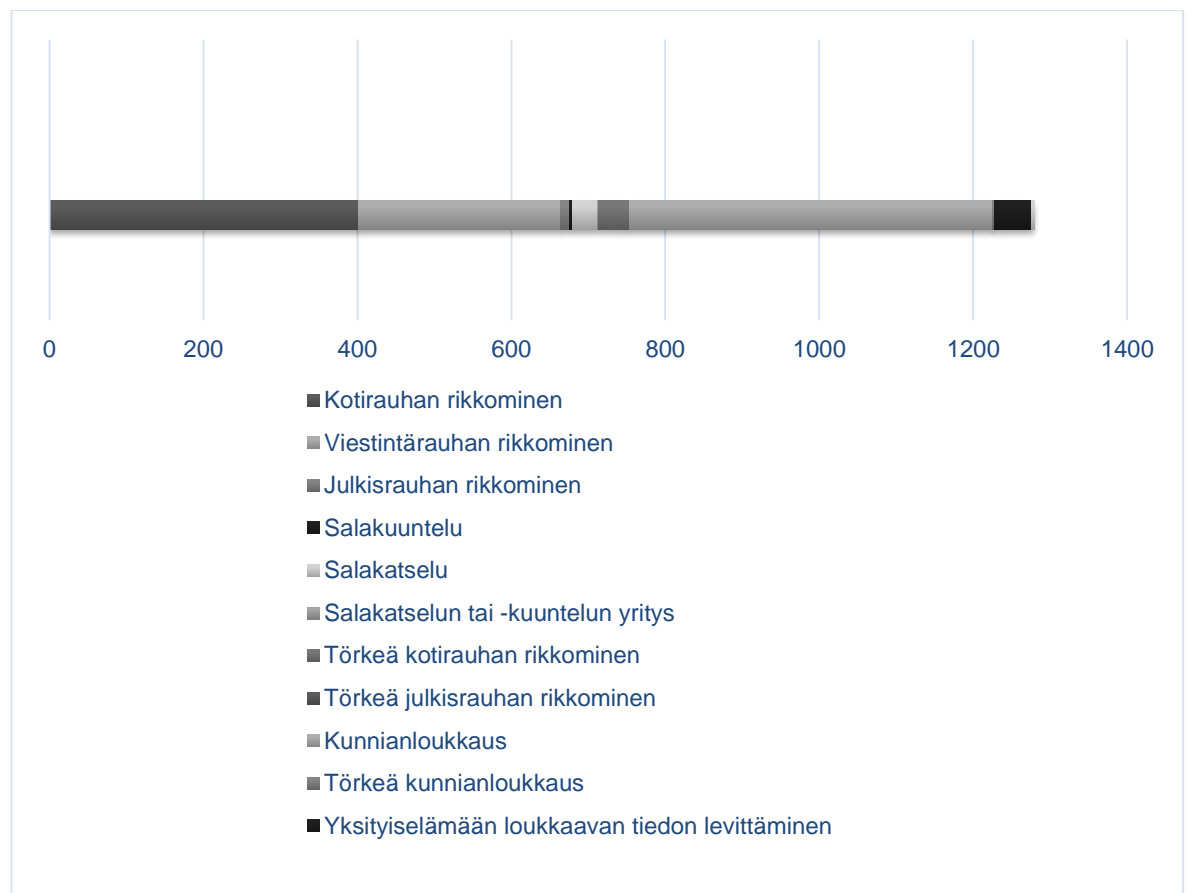
³² Koskinen 2018

³³ Rautio 2017

Suomen poliisilaitoksella viranomaisten tietoon tuli yli 1 200 tämänlaista rikosta. Sen sijaan esimerkiksi henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten määrä oli yli 4 000, seksuaalirikosten alle 500 ja velallisen rikosten taas 59.³⁴

Puhuttaessa vain tämän tyyppin rikoksista, vuonna 2018 Lounais-Suomen poliisilaitoksen tietoon tulleista tapauksista suuri osa koski viestintärauhan rikkomista, kunnianloukkauksia ja kotirauhan rikkomista. Sen sijaan törkeitä rikosnimikkeitä sekä salakuuntelua esiintyi varsin vähän. (Kuvio 3)³⁵

Kuvio 3 Vuonna 2018 Lounais-Suomen poliisilaitoksen tietoon tulleet rikokset koskien yksityisyyden, rauhan ja kunnian loukkaamista (Tilastokeskus 2019)

³⁴ Tilastokeskus 2019

³⁵ Tilastokeskus 2019

7.6 Oikeuskäytäntöä

Yksi viime vuosien tunnetuimpia tapauksia tämän sortin rikoksiin liittyen lienee Ilja Janitskin ja MV-lehti. Janitskin on MV-lehti-verkkosivuston (MV Media) perustaja, joskin hän on nyttemmin jättäytynyt toiminnasta täysin pois.

MV-lehteä on kritisoitu hyvinkin paljon esimerkiksi kopioitujen ja keksittyjen juttujen levittämisestä, yksityisyyden loukkaamisesta sekä vihan lietsonnasta ja rasismista. Lisäksi esimerkiksi lehdestä kriittisesti kirjoittaneet toimittajat ovat päätyneet itse sen mustamaalaamisen ja törkykirjoittelun kohteeksi.

Tämän seurauksena lehti onkin ollut poliisitutkinnan kohteena. Vuonna 2018 Janitskin tuomittiin MV-lehden tapauksiin liittyen vajaan kahden vuoden ehdottomaan vankeusrangaistukseen ja maksamaan muiden tuomittujen kanssa yli 100 000 euron korvaukset kokonaisuudessaan 16 rikoksesta, muun muassa törkeistä kunnianloukkauksista, kiihottamisista kansanryhmiä kohtaan ja tekijänoikeusrikoksista³⁶. Sittemmin syytelistaan on lisätty muun muassa yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen. Janitskin valittiin tuomiostaan, joten asian käsittely alkoi hovioikeudessa lokakuussa 2019.³⁷

³⁶ YLE 2018

³⁷ YLE 2019

8 LOPUKSI

Kuten sanottu, yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen ja kunnianloukkaus, sekä yleisestikin yksityisyyden, rauhan ja kunnian loukkaamista koskevat rikokset, ovat olleet kasvussa viimeisen vajaan kahdenkymmenen vuoden ajan. Yleisesti on sanottu tähän olevan syynä esimerkiksi sosiaalinen media, koska esimerkiksi anonyymiys internetissä antaa ihmisille helposti sellaisen kuvan, ettei varsinaista vastuuta omista kirjoituksista ole. Omasta mielestäni asioita koskevien ilmoitusten lisääntymiseen on kuitenkin saat-tanut vaikuttaa myös vuonna 2000 ja sen jälkeen tulleet lakiuudistukset, sillä aikaisempi sääntely on ollut vanhahtavaa, eikä sen sisältöä ole välttämättä ymmärretty niin hyvin kuin nykyistä. Toisin sanoen rikosilmoituksia tällaisista rikoksista ei ole välttämättä ym-märretty edes tehdä. Lakiuudistukset ovat selkeyttäneet rikoksia ja ihmisten ymmärrys niistä on yleisesti parantunut. Mainitunlaisten rikosten lainsäädäntö on siis vuosien varrella kehittynyt ja muuttunut, ja näin tulee varmasti jatkossakin olemaan.

Kunnianloukkauksella ja yksityiselämää loukkaavalla tiedon levittämisellä pystytään ai-heuttamaan pahimmillaan hyvinkin pitkäaikaista harmia muille. Tietynlaisen tiedon levit-täminen saattaa pahimmillaan esimerkiksi pilata toiselta ihmiseltä kokonaisen työuran. Siksi onkin tärkeää, että kummallakin on nuo ajan ja tapojen mukana päivittyvät säänte-lyt.

Tällä hetkellä niin kunnianloukkauksella kuin yksityiselämää loukkaavalla tiedon levittä-miselläkin on selkeät määritelmänsä ja eroavaiset sääntelynsä. Suurimpia erottavia te-kijöitä näiden kahden välillä ovat jaetun tiedon todenperäisyys, joukkotiedotusvälineiden käyttö sekä tietoon tulleiden rikosten määrät. Mainittuja rikoksia koskevat sääntelyt voi-vat kuitenkin näyttää esimerkiksi 10 vuodenkin päästä hyvinkin erilaiselta. Kaikki yksityi-syyden, rauhan ja kunnian loukkaamiseen liittyvät sääntelyt ovat varsin tärkeitä nyky-maailmassa, mutta mikäli huomioidaan esimerkiksi Euroopan ihmisoikeustuomioistui-men kanta, on periaatteessa mahdollista että esimerkiksi kunnianloukkauksen rangais-tavuus poistetaan jonakin päivänä, tai ainakin sääntelyä saatetaan muutella radikaalisti-kin.

LÄHTEET

Aro, Jessikka. 2013. Oikeusoppinut ihmettelee Suomen EIT-sananvapaustuomioiden korkeaa määrää. YLE. Viitattu 11.12.2019 <https://yle.fi/uutiset/3-6908087>

Brygger, M. 2012. Vapaasanakirja. Vantaa: Hansaprint Oy

Euroopan ihmisoikeussopimus 63/1999. https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sops-teksti/1999/19990063/19990063_2#idp447426640

Forss, M. Kuolemanjälkeinen kunnia ja yksityiselämä – mitä tietoja kansalainen saa julkaista kuolleesta henkilöstä erityisesti sosiaalisessa mediassa? Edilex. Viitattu 11.11.2019. <https://www.edilex.fi/artikkelit/18079.pdf>

HE 184/1999. <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/1999/19990184#idp445970704>

Jutila, M. 2017. Sananvapaus on tärkeimpiä ihmisoikeuksia – mutta sillä on rajansa. Ihmisoikeusliitto. Viitattu 20.11.2019. <https://ihmisoikeusliitto.fi/sananvapaus-on-tarkea-ihmisoikeus-mutta-silla-on-rajansa/>

KKO:2006:10. [https://www-edilex-fi.ezproxy.turkuamk.fi/kko/ennakkopaatokset/20060010?offset=1&perpage=20&phrase=T%C3%B6rke%C3%A4+kunnianloukaus&sort=timedesc&typelds\[\]=5&searchKey=325758&quickSearch=true](https://www-edilex-fi.ezproxy.turkuamk.fi/kko/ennakkopaatokset/20060010?offset=1&perpage=20&phrase=T%C3%B6rke%C3%A4+kunnianloukaus&sort=timedesc&typelds[]=5&searchKey=325758&quickSearch=true)

KKO:2007:70. <https://www-edilex-fi.ezproxy.turkuamk.fi/kko/ennakkopaatokset/20070070?allWords=2007%3A70&offset=1&perpage=20&sort=relevance&searchSrc=1&advancedSearchKey=419549>

KKO:2018:81. <https://www.finlex.fi/fi/oikeus/kko/kko/2018/20180081>

Koskinen, A L. 2018. Mies kuuli ääniä eteisessä ja alkoi nauhoittaa naista salaa – sala kuuntelu ja –katselu yleistynyt Suomessa: ”Mistää harmittomasta ei ole kyse” YLE. Viitattu 20.11.2019. <https://yle.fi/uutiset/3-10500284>

Latvala-Teikari, K. 2018. Nykyään on siedettävä aiempaa roisimpaa huutelua – rikoksesta syyttäminen on silti eri asia kuin huorittelu. YLE. Viitattu 10.9.2019. <https://yle.fi/uutiset/3-10083915>

Laukkanen, J. 2008. Poliisin tietoon tulleet sananvapauserikokset ja niiden esitutkinta. Tampere: Tampereen yliopistopaino Juvenes Print

Law1. 2015. Kunnianloukkaus ja muut rikosnimikkeet sosiaalisessa mediassa. Viitattu 12.11.2019. <https://law1.fi/2015/02/15/kunnianloukkaus-ja-muut-rikosnimikkeet-sosiaalisessa-mediassa/>

Minilex. Rikoslaki ja solvaaminen. Viitattu 11.11.2019. <https://www.minilex.fi/a/rikoslaki-ja-solvaaminen>

Neuvonen, R. Lex Hymy: yksityiselämän loukkaamisesta tuli rikos. Tiellä sananvapauteen. Viitattu 3.10.2019. <https://sananvapauteen.fi/artikkeli/913>

Oikeusministeriö. OM025:00/2011. Sananvapauserikokset, vainoaminen ja häirintäkäytäytyminen. Viitattu 18.11.2019. <https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM025:00/2011>

Ollila, R. 2011. Vankeutta kunnianloukkauksista. Edilex. Viitattu 5.12.2019. <https://www-edilex-fi.ezproxy.turkuamk.fi/lakimies/7727.pdf>

Poliisi. Kotirauhan ja julkisrauhan suojaaminen. Viitattu 3.10.2019. https://www.poliisi.fi/tietoa_poliisista/kotirauhan_ja_julkisrauhan_suojaaminen

Rantanen, J. 2015. Kunnianloukkaus, väärä ilmianto ja yksityiselämää loukkaava tieto – osa 3. Asianajotoimisto Hokkanen Huovinen & Rantanen Oy. Viitattu 3.10.2019. <https://lakahhr.fi/artikkelit/yksityiselamaa-loukkaavan-tiedon-levittaminen>

Rautio, M. 2017. Axl Smithille tuomio salakatselusta: ehdollista vankeutta ja 150 000 euron menetys. YLE. Viitattu 20.11.2019. <https://yle.fi/uutiset/3-9483580>

Rikoslaki 39/1889. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001>

Rikoslaki 39/1889. (Alkuperäinen) <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1889/18890039001?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=#Lidp447345936>

Salminen, P. 2014. Kunnianloukkausten määrä tuplaantunut. Keski-suomalainen. Viitattu 10.9.2019. <https://www.ksml.fi/kotimaa/Kunnianloukkausten-määrä-tuplaantunut/302726>

Siljamäki, J. 2014. Kunnianloukkausjutut eivät etene alkua pidemmälle. YLE. Viitattu 12.11.2019. <https://yle.fi/uutiset/3-7142167>

STT. 2018. Kaikki neljä laulaja Tomi Metsäkedon kunnianloukkauksesta syytettyä naista tuomittiin sakkoihin. YLE. Viitattu 5.11.2019. <https://yle.fi/uutiset/3-10441689>

STT. 2019. Tutkimus: enemmistö suomalaisista ei halua kiristää sananvapautta. YLE. Viitattu 12.11.2019. <https://yle.fi/uutiset/3-11059856>

Suomen Journalistiliitto. Sananvapaus ja –vastuu. Viitattu 5.11.2019. <https://journalistiliitto.fi/fi/pelisaannot/sananvapaus/>

Suomen perustuslaki 731/1999. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>

Talviaro, M. 2018. Kunnianloukkaus netissä tai Facebookissa: Mikä on sallittua ja mikä on kiellettyä? Viitattu 11.11.2019. <https://lakineuvo.fi/kunnianloukkaus-netissa/>

Tilastokeskus. 2017. Väestön tieto- ja viestintäteknikan käyttö. Internetin käytön yleisyys, useus ja yleisimmät käyttötarkoitukset. Viitattu 26.11.2019. http://www.stat.fi/til/sutivi/2017/13/sutivi_2017_13_2017-11-22_kat_001_fi.html

Tilastokeskus. 2019. Tilastokeskuksen PxWeb-tietokannat. Viitattu 7.11.2019. <http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/>

Väestöliitto. Yksityisyyden suoja. Viitattu 26.11.2019. http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhteesta/tietoa_parisuhdeammattilaisille/asiakastyon_lakitietoa/yksityisyyden_suoja/

YLE. 2018. Kaikki MV-sivuston rikoksista tuomitut valittivat rangaistuksistaan – Janitskin sai läheskaksi vuotta vankeutta. Viitattu 20.11.2019. <https://yle.fi/uutiset/3-10552424>

YLE. 2019. Ilja Janitskinille uusia syytteitä – törkeä yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen ja tekijänoikeusrikos oikeuden puitavaksi. Viitattu 20.11.2019. <https://yle.fi/uutiset/3-10873674>

Ylönen, J. 2019. Kunnianloukkaus vai yksityiselämää loukkaavan tiedon levittäminen? Lex Uleåborg ky. Viitattu 4.11.2019. <https://www.lexuleaborg.fi/kunnianloukkaus-vai-yksityiselamaa-loukkaavan-tiedon-levittaminen/>